

Zárszó

Hetvenedik évüket betöltő jeles magyar írók-költők, színművészek, tudósok, sportolók, közéleti személyiségek, mesteremberek és más csodabogarak kb. hetven-hetven soros életvallomásait gyűjtöttük egybe, adtuk ki nyomtatásban a 24. darabjukkal lezáruló Napút-évkönyvek sorozatában és mutattuk be jobb időkben műsoros találkozókra. Az 1928-as születésűekkel elindított és az 1951-es születésűekkel lezáruló ciklus a XX. század egy jól körülhatárolható korszakában induló korosztályok kitűnőségeit szólaltatta meg a számvetésre alkalmas életkori állomáson. E különleges, az oral historyre hajazó minimemoárokban (mint valami tomográf vagy szkennert 3D-s képzeleti kópiáin) egymás mellé rétegződtek a nagy világválság idején születettekétől a békeidők utáni nyitás szülöttjeiig terjedő magyar kormetszetek. Más szemszögből e merítésben azoknak a kortársainknak a személyesen megélt történelmi élményanyaga áll össze és folytat párbeszédet másokéval, akik közül nagykorúvá az 1928-asok épp a második világháború befejeződése táján értek, az 1951-esek generációjának pedig a '68-as „virággyerekés” mozgalmak és az első nagy olajválság tájékán kellett benőjön a fejük lágya. A nagy törések és a vész baljós korszakától a béke nagy ígéretének bohóságokból a bomlást előrevetítő érájáig ível tehát e nemzedékek világrajövedele és eszmélkedése, ennek kordokumentuma a saját szavaikkal elmondott csaknem kétezer vallomás.

A kör bezárult, kitélt az elváltató (vagy inkább épp összeforrasztó) időköz anyám korosztálya, a 28-asok, meg a fia korúak, az 51-esek között. Egy embernek, aki világeletemben nehezen elegyedett szóba másokkal, nehezen durálta neki magát kérdésnek, kérdezésnek, körülményesen sem nagyon nyílt meg mások előtt, elégtétel, hogy lám, mégiscsak fogta ezernyi ezer magyar kortárs jelesség jeladását.

Külön ajándék, ahogyan ez a negyedszázados kör másféleképp is bezárul az e kötet élére került Faludi Ádámmal, megidézve a pillanatot, amikor hetvenvalahányban a főszerkesztő, Danyi Magdi társaságában ez a két igen fiatal ember, a költő és a szerkesztő, huszonévesek, ott ült egymással szemközt Újvidéken, a Katolikus portán, az Új Symposion szerkesztőségében, ahova Ádám a verseivel kopogtatott be, s nyert közlést, amit akkoriban az anyaország, megveszekedett és ádáz mostohasággal, túréshatáron túlinak tartott (orrára is koppintottak érte). Bár egymástól azóta távoli párhuzamosokat futottunk, rokonnak érzem például (pedig össze se beszéltünk!) itt megrajzolt két esetlen, világvégi figuráját (mintadó: Beckett? Bertolucci? Twain?), akiknek (kurtaságában végtelen) fecserészesével a „hetvenéves országút” szélén a vallomást helyettesítette, a magam kesergő Mengyi Bandijával, aki olyan országba tévedt, ahol már a krumpliceves sem krumpliceves, meg az elnyűhetetlen falinaptárt feltaláló szivacsemberemmel, Földi Sanyival.

Még beszélnek...

Az alkonyodáson nincs szándékuk változtatni. Szintúgy, mint akárhányunknak, boldog hetveneseknek.

Mindig az izgatott a legjobban a Ki kicsoda? gyűjtemények szabványos egyen-szócikkeiből kigereblyézett vallomástevő-jelöltek dióhéjba tett CV-inek szűz-olvasása közben, hol sejjlik fel bennük a legegybehangzóbb nemzedéki credo és sursum corda. Vajha rátalálnék és ki tudnám hámozni! Mint tavaly az ötvenesekről (könnyű dolgom volt), hogy hetvenévesekként is tényleg ők a valahai ötvenévesek mai megtestesítői. Aggasztott ezúttal az elfogultságom kísértése, először és utoljára érintettként, akinek sajátjai közt is általában fél fenékkal adatott megülni, valahol az asztalvégen. De meglepett, hogy nem vagyok egyedül: szerencsésebb vagy épp megpróbáltatásnak jobban kitett generációbeliekhez képest a mieink egyike-másika szőrmentén zsörtölődik a fáradozását ért rábajszintás „bajszintométere” miatt. Miközben másfelől, öröm az ürömben, úgy látom, ugyancsak számosak vagyunk, akik korunk és a világ minden mértéken túl sokasodó bajainak szintjét kivételesen érzékeny „bajszintográf” mérik. Talán ezt az áldást és átkot a táguló, esélyt is, veszélyt is minden mértéken túl fejünkre zúdító világ megélése mérte ránk... Jó társaságba kerültem. Ez bátorít fel, hogy megfogalmazzam az 51-esekről a nézetem szerinti summát: *Ki-ki csoda* mindahányunk. Tán jobban is, mint mások. És az is kiviláglott előttem, hogy igazi csodák, nagy pillanatok sem egyedül énvelem történtek. Felfedezhetik/felfedezhették velem együtt más olvasói is e gyűjteménynek. Hogy ne vétessék mellébeszélésnek, csak szemezgetek belőlük. Egyikünknek kisfiú korában toklász megy a szemébe aratáskor, nem tudja kipslogni, rémületéből egy lány menti meg, aki nyelve hegyével csak úgy kinyalintja felhúzott szemhéja alól. Másikunk meg szemtanúja, ahogyan egy gomolygó felhőkből alányúló felhőkész könnyedén megemelinti és mindörökre eltüntet a kolozsvári tűzvigyázó toronyról a bádagesernyőt. Harmadikunk Istent kunyerálja, miközben a hétórai istentisztelet után az iskolába vivő száz méteren nyakába kanyarítja a kisdobos-úttörő nyakkendő. Negyedikünk egy névtelen magyar katona szablyájának Máriától ortalomért esedező feliratán mereng el. Találó közmondást idéz a főzni tudását is az elrontott kemény grízgaluskáért elcserélni hajlandó, nagy költőt nagy költővel békítgető hölgy társunk, mely szerint: Isten görbe vonalakkal húz egyenest. Hatodikunknak csak a feje búbját súrolja a mohácsi kompon a ló lábáról lerepülő patkó, mielőtt a Duna elnyelné. Hetedikünk a dimenzionista Tamkó Sirtó Károly kezét fogva csodálkozik rá a téridőelmélet meg a sámánok és a maorik huna filozófiája egyneműségére. Nyolcadikunkat szénavillázás közben baleset után mindent megvilágító fényoszlop kalauzolja el legparányibb lépése és a világegyetemet átható életszeretet magyarázatához. Kilencedikünknek lélekmaradásra ok ma is, hogy letörölte a bőrkabátos smasszer falas kabátját, aki az apja elviteléért tört rájuk. Tizedikünk összerakni próbálja kilenc macskaéletét a szétszedve kézbe kapott matrjoska babákból. Mondom, ki-ki csoda...

B. A.

Hetvennyolc jeles hetvenes

Január Faludi Ádám, Bókay Antal, Csokonai Attila, Augustz József, Takács Katalin, Cukor György, Fekete Ibolya

Február Cselényi László, Horányi László, Bencsik András, Beszédes Valéria, Kürtösi Katalin, Alabán Ferenc

Március Róna Judit, Vári Fábián László, Fialovszky Magdolna, Tharan-Trieb Marianne, Katona Zsuzsa

Április Budai Ilona, Sára Bernadette, Petróczi Éva, Barna Imre, Száraz György, Baka Györgyi, Csejtei Dezső, Dluhopolszky László, Bogár László, Sinkó István, Bognár Antal, Kukorelly Endre, Nádorfi Lajos

Május Horváth Péter, Pálfy István Putyu, Janzsó János, Bíró József, Gáncs Péter

Június Bakos Edit, Fehér György Miklós, Gyórfy Sándor

Július Pataky Attila, Grandpierre Atilla, Sárkány Győző, Sass Sylvia, Cs. Tóth János, Kádár Katalin, Antoni Judit, Benkő Marianne, Bod Péter Ákos

Augusztus Kovács János, Lázs Sándor, Kőbányai János, Tóth Erzsébet, Éles Csaba

Szeptember Laczák Géza, Ribli Zoltán, Markó Béla, Domonkos László, Szilágyi Bernadett, Vándorfi László, Kőszeghy Péter

Október Bényi Eszter, Kiss Lenke, Csontos Márta, Krulik Zoltán, Károly Judit, Orosz István, Mucha József, Gryllus Vilmos

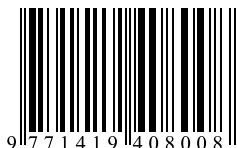
November Tomcsányi Zsuzsanna, Dérczy Péter, Nagy Katalin

December Tomanek Gábor, Pitti Katalin, Csépe Valéria, Lóska Lajos, Müller Péter Sziámi, Böszörményi Zoltán, Jovián György

Ára: 1000 Ft. Előfizetés az idei négy számra: 2500 Ft.

Előfizethető a szerkesztőségben (1136 Bp., Pannónia u. 6., mobil 30 5113762 személyesen) vagy a 11713012-21181665 számlaszámon.

A Napút elérhető az interneten: <http://www.naputonline.hu/Print>

A folyóirat támogatói:

